

BÁO CÁO

Tổng kết 10 năm thực hiện Thông tư số 04/2010/TT-BVHTTDL ngày 30/6/2010 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Thực hiện chỉ đạo của UBND tỉnh Khánh Hòa tại Công văn số 5226/UBND-KGVX ngày 01/6/2020 về thực hiện theo đề nghị của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tại Công văn số 1933/BVHTTDL-DSVH ngày 25/5/2020 về tổng kết 10 năm thực hiện Thông tư số 04/2010/TT-BVHTTDL ngày 30/6/2010 quy định việc kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể để đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia;

Sở Văn hóa và Thể thao Khánh Hòa đã phối hợp với các cơ quan, đơn vị, địa phương liên quan triển khai thực hiện đánh giá các nội dung theo yêu cầu như sau:

1. Thực trạng công tác kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể để đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia tại Khánh Hòa:

Thực hiện Thông tư số 04/2010/TT-BVHTTDL ngày 30/6/2010 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch các cấp lãnh đạo của tỉnh Khánh Hòa đã quan tâm sâu sát, quán triệt chỉ đạo các cơ quan, ban, ngành, địa phương phối hợp triển khai thực hiện. Trong 10 năm (2010 - 2020), các nội dung của Thông tư được tỉnh Khánh Hòa tiến hành thường xuyên, liên tục và đã đạt được một số kết quả quan trọng.

Ngay từ khi Thông tư có hiệu lực, lãnh đạo tỉnh Khánh Hòa đã chỉ đạo triển khai thực hiện, theo đó giao cho Sở Văn hóa và Thể thao phối hợp với các cơ quan, đơn vị, địa phương tham mưu UBND tỉnh ban hành Quyết định số 2453/QĐ-UBND ngày 22/9/2010 Kế hoạch kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể để đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia trên địa bàn toàn tỉnh giai đoạn 2010 - 2015.

Trên cơ sở của Quyết định, Sở Văn hóa và Thể thao xây dựng Kế hoạch số 1109/KH-SVHTTDL ngày 10/9/2010 tổng kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể để đưa vào danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia trên địa bàn tỉnh. Trước khi tiến hành kiểm kê, Sở Văn hóa và Thể thao tham mưu UBND tỉnh ban hành Quyết định số 3138/QĐ-UBND ngày 07/12/2010 thành lập Ban Chỉ đạo kiểm kê khoa học di sản văn hóa phi vật thể gồm lãnh đạo các Sở, ban, ngành do đồng chí Giám đốc Sở Văn hóa và Thể thao làm Trưởng ban. Ngày 11/02/2011, Sở Văn hóa và Thể thao ban hành Quyết định số 100/QĐ-SVHTTDL thành lập Hội đồng kiểm kê. Ngày 18/3/2011, Sở Văn hóa

và Thể thao ban hành Kế hoạch số 256/KH-SVHTTDL tổ chức tập huấn, kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể tại các huyện, thị xã, thành phố cho các tổ trưởng, trưởng thôn, cán bộ văn hoá xã, phường, thị trấn nắm vững các nội dung của Thông tư, loại hình, đối tượng, phương pháp, mục đích, lập hồ sơ khoa học... Năm 2012, thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại văn bản số 8868/VPCP- KGVX ngày 5/11/2012, Sở Văn hóa và Thể thao phối hợp Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, tiến hành kiểm kê lập hồ sơ khoa học đưa Bài chòi đề cử quốc gia trình UNESCO. Tháng 12/2017 “Nghệ thuật diễn xướng Bài chòi Trung bộ Việt Nam” tại kỳ họp 26 Hội đồng UNESCO công nhận, vinh danh Văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Từ năm 2015 2020, tiếp tục kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể Nghệ thuật Bài Chòi dân gian Việt Nam trên địa bàn tỉnh. Năm 2013, Sở Văn hóa và Thể thao ban hành Kế hoạch số 84/2013/KH-SVHTTDL ngày 21/01/2013 kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể để đưa vào danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia năm 2013. Năm 2016, kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể Lễ hội Cầu ngư Khánh Hòa. Ngoài ra, từ năm 2011 đến nay thực hiện Quyết định số 1270/QĐ-TTg ngày 27/7/2011 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án “Bảo tồn, phát triển văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam đến năm 2020”; Nghị định số 05/2011/NĐ-CP ngày 14/01/2011 của Chính phủ về Công tác dân tộc tiếp tục kiểm kê văn hoá truyền thống điển hình, di tích di vật, trang phục, lễ hội... của các dân tộc thiểu số ở Khánh Hoà.

2. Triển khai xây dựng và thực hiện các Đề án sau khi được đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, di sản đại diện nhân loại:

Sau khi được đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, Khánh Hòa đã chủ động xây dựng các Đề án, dự án, kế hoạch, chương trình nhằm bảo vệ và phát huy các giá trị của di sản văn hóa phi vật thể. Sở Văn hóa và Thể thao đã tham mưu UBND tỉnh phê duyệt các Đề án, dự án, kế hoạch, chương trình đồng thời lồng ghép các chương trình, kế hoạch khác để triển khai thực hiện. Kế hoạch Bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật Bài chòi, từ năm 2015 - 2020; Dự án Bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể Lễ hội Cầu Ngư, từ năm 2016 - 2017; Dự án kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể để đưa vào danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia từ năm 2010 - 2015. Quyết định số 2434/QĐ-UBND ngày 18/8/2017 của UBND tỉnh Khánh Hòa phê duyệt Đề án kiểm kê, sưu tầm, bảo quản, trưng bày, tuyên truyền di sản văn hóa truyền thống điển hình của các dân tộc thiểu số Việt Nam trên địa bàn tỉnh, giai đoạn 2017 - 2020; Quyết định số 1156/QĐ-UBND ngày 02/5/2018 của UBND tỉnh phê duyệt dự án kiểm kê di sản văn hóa truyền thống điển hình của 03 dân tộc thiểu số Việt Nam Raglai, Êđê, T’rin trên địa bàn tỉnh; Quyết định số 1739/QĐ-CT.UBND, ngày 05/6/2019 của UBND tỉnh phê duyệt Dự án Sưu tầm, bảo quản, trưng bày, tuyên truyền di sản văn hóa truyền thống điển hình của 03 dân tộc thiểu số Việt Nam Raglai, Êđê, T’rin trên địa bàn tỉnh Khánh Hòa.

Hiện nay, đang triển khai Đề án bảo vệ và phát huy các giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật bài chòi Khánh Hòa, từ năm 2020 - 2023, trong đó tập trung thực hiện sân khấu hóa học đường nhằm tuyên truyền, giới thiệu giá trị Nghệ thuật Bài chòi trong nhà trường để giáo dục thẩm mỹ, tăng sự cảm nhận của thế hệ trẻ. Kế hoạch số 2738/KH-UBND ngày 25/3/2020 của UBND tỉnh triển khai thực hiện Đề án “Bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các dân tộc thiểu số Việt Nam giai đoạn 2020 - 2030” trên địa bàn tỉnh Khánh Hòa.

3. Những thuận lợi, khó khăn:

- Về thuận lợi:

Các cấp lãnh đạo của tỉnh Khánh Hòa và Trung ương đã quan tâm sâu sát, quán triệt chỉ đạo các cơ quan, ban, ngành, địa phương phối hợp triển khai thực hiện đạt kết quả tốt.

- Về khó khăn:

Khi lần đầu tiên khi thực hiện Thông tư một số thành viên chưa kịp thời nắm chắc, còn bất cập trong việc xử lý, lấy tư liệu thông tin. Những thành viên tham gia thực hiện là công chức, viên chức nhà nước nên thời gian dành cho việc đi lại thực hiện kiểm kê có phần bị giới hạn. Phạm vi không gian địa bàn rộng. Nguồn lực thực hiện còn hạn chế. Trước sự tác động của nền kinh tế thế giới, sự ảnh hưởng của biến đổi khí hậu đã làm ảnh hưởng không nhỏ đến công tác bảo tồn, phát huy các di sản văn hóa phi vật thể sau khi được đưa vào danh mục quốc gia và thế giới.

- Kết quả đạt được:

Qua 10 năm thực hiện Thông tư, đến nay Khánh Hòa đã lập hơn 3.599 hồ sơ các loại hình di sản văn hóa phi vật thể, trong đó đã chọn lựa 11 di sản văn hóa tiêu biểu, đại diện cho cộng đồng ở địa phương đề nghị Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đưa vào Danh mục di sản văn hóa quốc gia, bao gồm: Lễ hội Cầu Ngư ở Khánh Hòa; Lễ hội Tháp Bà Ponagar - Nha Trang; Lễ Bỏ mả người Raglai ở Khánh Sơn - Khánh Hòa; Nghệ thuật trình diễn đàn Đá Khánh Sơn; Nghệ thuật trình diễn “Sử thi của người Raglai” ở Khánh Hòa; Nghệ thuật trình diễn “Múa Bóng” ở Khánh Hòa; Lễ hội Âm Chúa - Diên Khánh - Khánh Hòa; Nghề làm Mắm ở Nha Trang - Khánh Hòa; Lễ hội Đình - Làng ở Khánh Hòa; Lễ Ăn đầu lúa mới của người Raglai ở Khánh Sơn; Sắc phong đình làng ven biển ở Khánh Hòa.

Hiện nay, Khánh Hòa vinh dự đón nhận 01 di sản văn hóa phi vật thể đại diện nhân loại (Nghệ thuật bài chòi); 03 di sản văn hóa quốc gia (Lễ hội Cầu Ngư ở Khánh Hòa; Lễ hội Tháp Bà Ponagar - Nha Trang; Lễ Bỏ mả người Raglai ở Khánh Sơn - Khánh Hòa); 01 Nghệ nhân được vinh danh là “Nghệ nhân nhân dân”, 08 Nghệ nhân được vinh danh là “Nghệ nhân ưu tú”.

Đánh giá chung: Thực hiện Thông tư số 04/2010/TT-BVHTTDL quy định việc Kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi

vật thể để đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Khánh Hòa đã chỉ đạo xây dựng kế hoạch, phân công nhiệm vụ cụ thể, rõ ràng và được tiến hành thường xuyên. Hầu hết các thành viên tham gia kiểm kê đã được tập huấn qua các đợt do Cục Di sản văn hóa tổ chức, các thành viên là những người đã có kinh nghiệm lâu năm trong công tác bảo tồn, bảo tàng và di tích nên việc triển khai thực hiện bước đầu đã có thuận lợi, đảm bảo tiến độ và thu được những kết quả khả quan.

Đạt được kết quả như trên, trước hết đó là có sự quan tâm chỉ đạo kịp thời, động viên của UBND tỉnh, lãnh đạo Cục Di sản văn hóa, cũng như sự chỉ đạo sâu sát và thường xuyên của đồng chí Giám đốc Sở - Trưởng ban Chỉ đạo, sự phối hợp ủng hộ nhiệt tình của lãnh đạo các huyện, thị xã, thành phố, Phòng Văn hóa - Thông tin; đặc biệt là các thôn Trưởng, tổ Trưởng tổ dân phố, ban quản lý các đình, lăng, các Nghệ nhân dân gian đã tận tâm giúp đỡ cung cấp lượng thông tin quý giá cho việc kiểm kê đảm bảo tính khoa học, đúng quy trình, tiến độ và chất lượng. Hồ sơ kiểm kê là tài liệu khoa học và pháp lý của di sản văn hóa phi vật ở Khánh Hòa và được lưu giữ tại Sở Văn hóa và Thể thao Khánh Hòa.

Có thể khẳng định rằng, Khánh Hòa đã triển khai thực hiện tốt các nội dung của Thông tư. Các di sản văn hóa được thường xuyên kiểm kê và lập hồ sơ khoa học. Sau khi được đưa vào danh mục quốc gia và thế giới, lập Đề án, kế hoạch, chương trình để bảo vệ và phát huy các giá trị. Vì vậy, các di sản văn hóa ở Khánh Hòa đã được bảo tồn và phát huy hiệu quả. Nếu như di sản văn hóa góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế của tỉnh thì kinh tế cũng đã tạo ra nguồn thu ngân sách cho di sản văn hóa thông qua hoạt động thu phí tham quan từ du lịch. Nguồn thu từ các di tích được sử dụng quay lại đầu tư để bảo vệ và phát huy các giá trị của di sản văn hóa, làm cho di sản văn hóa được sống động, trở thành sản phẩm du lịch. Đây là thành tựu nổi bật của Khánh Hòa trong thời gian qua trên lĩnh vực di sản văn hóa, đã góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Khánh Hòa.

4. Bài học kinh nghiệm:

Việc triển khai thực hiện Thông tư phải tiến hành thường xuyên, liên tục, có sự phối hợp chặt chẽ giữa các sở, ban, ngành và địa phương đồng thời lồng ghép vào các chương trình, kế hoạch, đề án, dự án... nhằm đạt kết quả tốt trong thực tiễn.

5. Kiến nghị, đề xuất:

Để bảo vệ và phát huy các giá trị của di sản văn hóa phi vật thể hiệu quả, Sở Văn hóa và Thể thao Khánh Hòa kiến nghị Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch quan tâm một số nội dung sau:

- Quan tâm đến việc đưa các di sản văn hóa phi vật thể vào Danh mục quốc gia.

- Hỗ trợ các địa phương (kỹ thuật và nguồn lực) để bảo tồn và phát huy các giá trị của di sản văn hóa sau khi được đưa vào Danh mục quốc gia.

Sở Văn hóa và Thể thao Khánh Hòa trân trọng báo cáo./.

Nơi nhận: (VBĐT).

- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch;
- UBND tỉnh;
- Ban Giám đốc Sở;
- Lưu: VT, QLVHGD.

**KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Lê Văn Hoa